

Slavnostni govornik: Ivan Hočevar

Lokacija: Zgornje Jezersko 57, Šolska ulica 9, 4206 Zgornje Jezersko (Kulturni dom in Medgeneracijski center »Korotan«)

Javna prireditelja: Otvoritev otvoritev tematske razstave »VOJNA ZA SAMOSTOJNO SLOVENIJO 1991«

Datum: 6. 6. 2024 ob 18. uri

Spoštovani g. župan Andrej Karničar, g. Anton Pozvek, generalni sekretar ZPVDS, g. Muhamed Delič, vodja muzeja slovenska policije, ga. mag. Biserka Debeljak, upokojena kustosinja Muzeja Slovenske policije, veterani in veteranke, krajanji in krajanke Jezerskega, dame in gospodje, dovolite mi, da vas v imenu PVD Sever - Gorenjska in kot predsednik društva pozdravim ob odprtju današnje razstave »VOJNA ZA SAMOSTOJNO SLOVENIJO 1991«.

Posebej bi se rad zahvalil vodji odbora Kranj PVDS - Gorenjska, g. Gortanu Simončiču, ki je razstavo načrtoval in uredil vse potrebno, da jo danes tudi svečano odpiramo, županu občine Jezersko, ki je prepoznal pomen prenašanja dogodkov in aktivnosti iz polpretekle zgodovine na mlajše generacije ter krajanje in krajanke in nam omogočil, da razstavo postavimo v prostorih Kulturnega doma in medgeneracijskega centra »Korotan«.

Zahvala gre tudi vsem nastopajočim, učencem in učenkam OŠ Matije Valjavca Preddvor – PŠ Jezersko, članicam DU Jezersko in pihalnemu kvintetu policijskega orkestra.

V času, ki ga ponazarja razstava sem bil načelnik UNZ Kranj in vodja koordinacijske podskupine za Gorenjsko, ki je v času osamosvojitvenih procesov in osamosvojitveni vojni koordinirala delovanje varnostno - obrambnih in civilnih struktur, namenjenih za zavarovanje plebiscitarne odločitve Slovencev in Slovenk.

Ko se po več kot tridesetih letih vprašam, kako nam je uspelo, je odgovor, da so bile varnostno – obrambne strukture nastajajoče države dobro organizirane in usposobljene, predvsem pa visoko motivirane, da opravijo nalogo, pri tem pa so oz. smo imeli podporo najširših množic občank in občanov, brez te podpore bi bila tudi izvršitev naloge lahko pod vprašanjem. Velja namreč zakonitost, da vojska, ki se bojuje proti lastnemu narodu nima dolgoročne bodočnosti, v primeru osamosvojitvene vojne pa je bilo to še toliko bolj evidentno, ker je bila JLA več nacionalna in prenekatero starešine in vojaki niso hoteli izvajati zadanih nalog.

Gorenjska regija je bila geostrateško pomembna tako za načrtovalce prevzema mejnih prehodov in uveljavitve zvezne zakonodaje, zavarovanja in preprečevanja letalskega prometa na letališču Brnik in tudi preprečitve informacijskih in drugih povezav s svetom.

In ravno na naštetih objektih je prišlo do uporabe oboroženih enot JLA, ki so zavzele MP z R. Avstrijo in R. Italijo ter s tankovsko enoto zasedele položaje na letališču Brnik.

Ker z vsemi ukrepi, ki so jih enote JLA izvajale, niso bili doseženi zastavljeni cilji je prišlo tudi do uporabe letalski enot in raketiranja na Brniku, oddajnikov na Krvavcu in nad portalom novo odprtega MP Karavanke. Pri tem je nastala ogromna materialna škoda, na Brniku pa sta pod streli iz tanka umrla tudi dva tuja novinarja in pripadnik TO.

Če smo se lahko na vseh mejnih prehodih pogajali in dogovarjali o pogojih predaje objektov in načinu prevzema pa to ni bilo mogoče na mejnem prehodu Jezersko.

Dogovori na mejnem prehodu Jezersko so potekali do prihoda enote iz Kranja, ki jo je vodil starešina, ki ni doumel, da je njihovo delovanje posledica nedojemanja njegovih vodij, da so se Slovenci in Slovenke na plebiscitu odločili, da želijo živeti v samostojni in neodvisni državi Sloveniji in ne več v skupni državi Jugoslaviji, da so si vzeli pravico, da tudi z oboroženo silo zavarujejo meje avnojske Jugoslavije.

Ker se enota milice ni hotela predati in zapustiti objekt mejnega prehoda je ukazal uporabo strelnega orožja – protiletalsko samohodno vozilo, znamke Praga.

Ti trenutki in sprejemanje odločitve so bili zame v času osamosvojitvene vojne najtežji. Potrebno se je bilo odločiti in odločitev je bila zavarovati zdravje in življenja miličnikov in starešin, ki so se do takrat nahajali v napadenem objektu. Kakršna koli drugačna odločitev bi bila samomor, saj je bil objekt obkoljen, JLA pa je razpolagala tudi z že prej omenjenimi samohodnimi vozili Praga.

Na srečo v tem primeru ni prišlo do smrtnih žrtev, so pa bile te že prej omenjene na Brniku in smrtno zadetega civilista s strani pripadnika JLA v Škofji Loki.

Kaže pa dogajanje na mejnem prehodu Jezerško na zaslepljenost posameznikov iz vrst JLA, ki so slepo, brez kančka razuma, izvrševali ukaze, tudi za ceno, da uporabijo orožje proti miličnikom, ki so do včeraj skupaj z njimi varovali državno mejo in morija na Balkanu je bila posledica takih in njemu podobnih starešin in odločevalcev.

Na koncu mi dovolite, da najostreje obsodim vojno v Ukrajini in na Bližnjem vzhodu v Gazi kot tudi vse ostale oborožene spopade, ki še potekajo. Te nesmiselne vojne in spopadi so še en dokaz, da se iz zgodovine nismo nič naučili. Še en dokaz, da je reševanje političnih ciljev in konfliktov z uporabo oborožene sile najbolj prizadene najbolj ranljive skupine, to so otroci, starejši in drugi, ki so odvisni od pomoči drugih. Tako kot vse vojne do sedaj so tudi te z domačih ognjišč pregnale na tisoče ali pa kar milijone ljudi, človeško življenje pa ne pomeni nič.

Upamo samo lahko, da bo prevladal razum in se posamezni odločevalci ne bodo zatekli k nerazumnim odločitvam, ki bi lahko bile pogubne za katastrofo širših razsežnosti.

Hvala za vašo pozornost in Srečno Slovenija!